Symbolika evanjelistov

Úvodné verše evanjelií

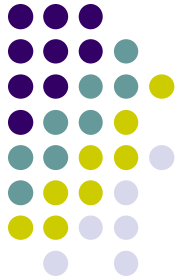

- Dnešné rozdelenie biblického textu na kapitoly pochádza od Štefana Langtona (1150-1228), neskoršieho arcibiskupa v Canterbury. Rozdelenie na verše vyhotovil až v 16. storočí parížsky kníhtlačiar Robert Estienne (1503-1559).
- Úvod každého biblického spisu má svoju dôležitosť, lebo uvádza čitateľa do celej knihy. Keďže evanjeliové spisy nemali svoje nadpisy, úvodný verš plnil funkciu titulu celého spisu.
- Práve z otváracích scén jednotlivých evanjelií pochádza symbolika evanjelistov.

Evanjelium podľa Marka

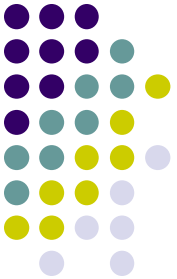

- *Začiatok evanjelia Ježiša Krista, Božieho Syna.“* (Mk 1, 1)
- Úmyslom autora je predstaviť Ježiša hneď od počiatku ako Božieho Syna a tomu je podriadený celý spis.
- Pod krížom stotník vyznáva: „*Tento človek bol naozaj Boží Syn.“* (Mk 15, 39)

Hlas volajúcejho na púšti

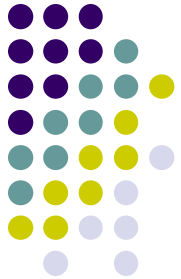

- Evanjelista Marek začína svoj spis vystúpením Jána Krstiteľa.
- Účinkovanie Pánovho predchodcu je naplnením prisľúbení Starého zákona.
- Ján ohlasuje pokánie na púšti. Jeho slová sú naplnením proroctva Izaiáša:

  “Hlas volajúceho na púšti.”
- Púštne zviera, ktorého hlas je mohutný, je LEV.

S+MARC

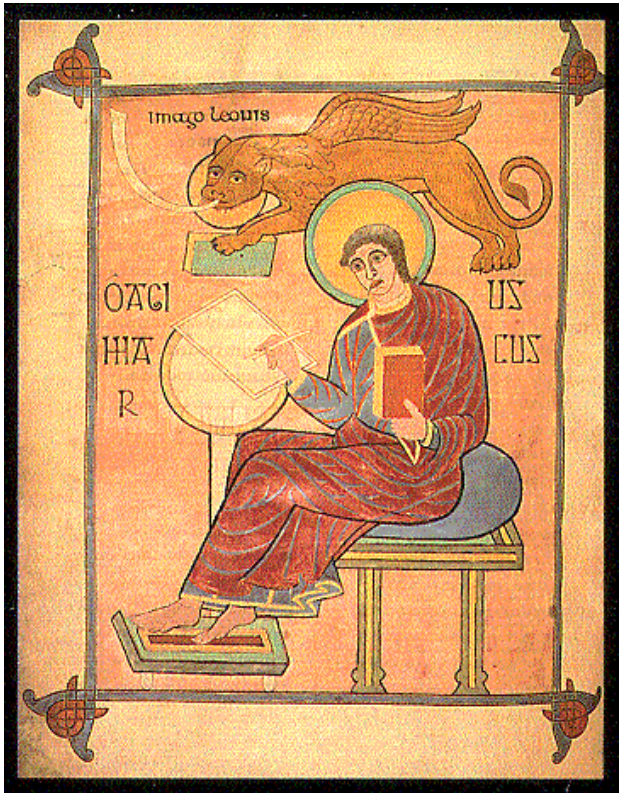
imago leonis

Evanjelium podľa Jána

- „*Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha to Slovo bol Boh.“* (Jn 1, 1)
- Tieto slová pripomínajú vôbec prvé slová celého Svätého písma v Knihe Genezis, čím evanjelista ukazuje, že v Ježišovi Kristovi – večnom Slove, začínajú pre ľudstvo nové dejiny.
- Úvodný prológ Jána je veľmi vznešený, hovorí o preexistencii Ježiša – Večného Slova. Preto symbolom je OROL.

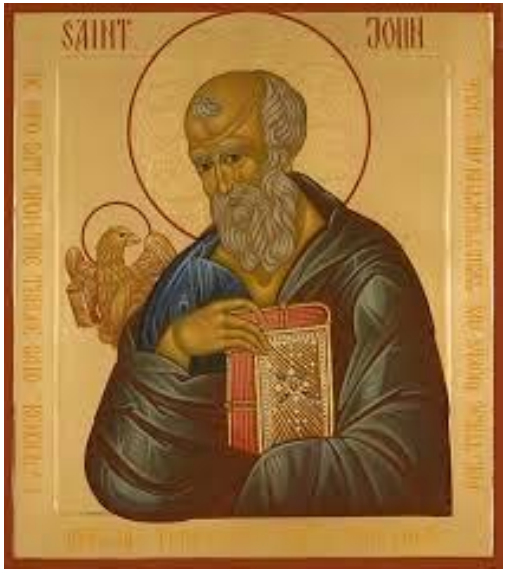
SAINT JOHN

Evanjelium podľa Lukáša

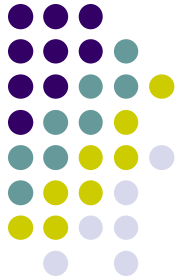

- *„Už mnohí sa pokúsili zaradom vyrozprávať udalosti, ktoré sa u nás stali, ako nám ich odovzdali tí, čo ich od začiatku sami videli a boli služobníkmi slova. Preto som sa aj ja rozhodol, že ti to, vznešený Teofil, po dôkladnom preskúmaní všetkého od počiatku verne rad-radom opíšem, aby si poznal spoľahlivosť učenia, do ktorého ťa zasvätili.“ (Lk 1, 1 - 4)*
- Evanjelista definuje svoju vlastnú pozíciu historika a nositeľa tradície.

Lukáš – zameranie na Jeruzalem

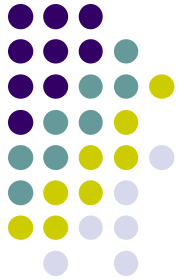

- Začiatok evanjelia –Zachariáš v jeruzalemskom chráme
- Lk 9, 51: „Keď sa napĺňali dni, v ktoré mal byť vzatý zo sveta, pevne sa rozhodol ísť do Jeruzalema.“
- Lk 19, 45: „...vošiel do chrámu, začal vyháňať predavačov.“
- Záver evanjelia a začiatok Skutkov apoštolov sa opäť odohráva v Jeruzaleme.

Jeruzalemský chrám

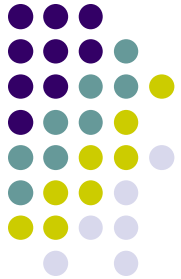

- V jeruzalemskom chráme sa prinášali obety baranov a býkov.
- Lukáš začína svoj spis zvestovaním narodenia Jána Krstiteľa jeho otcovi – kňazovi Zachariášovi.
- Toto zvestovanie sa stane v chráme počas prinášania obety. Preto symbolom Lukášovho evanjelia je BÝK.

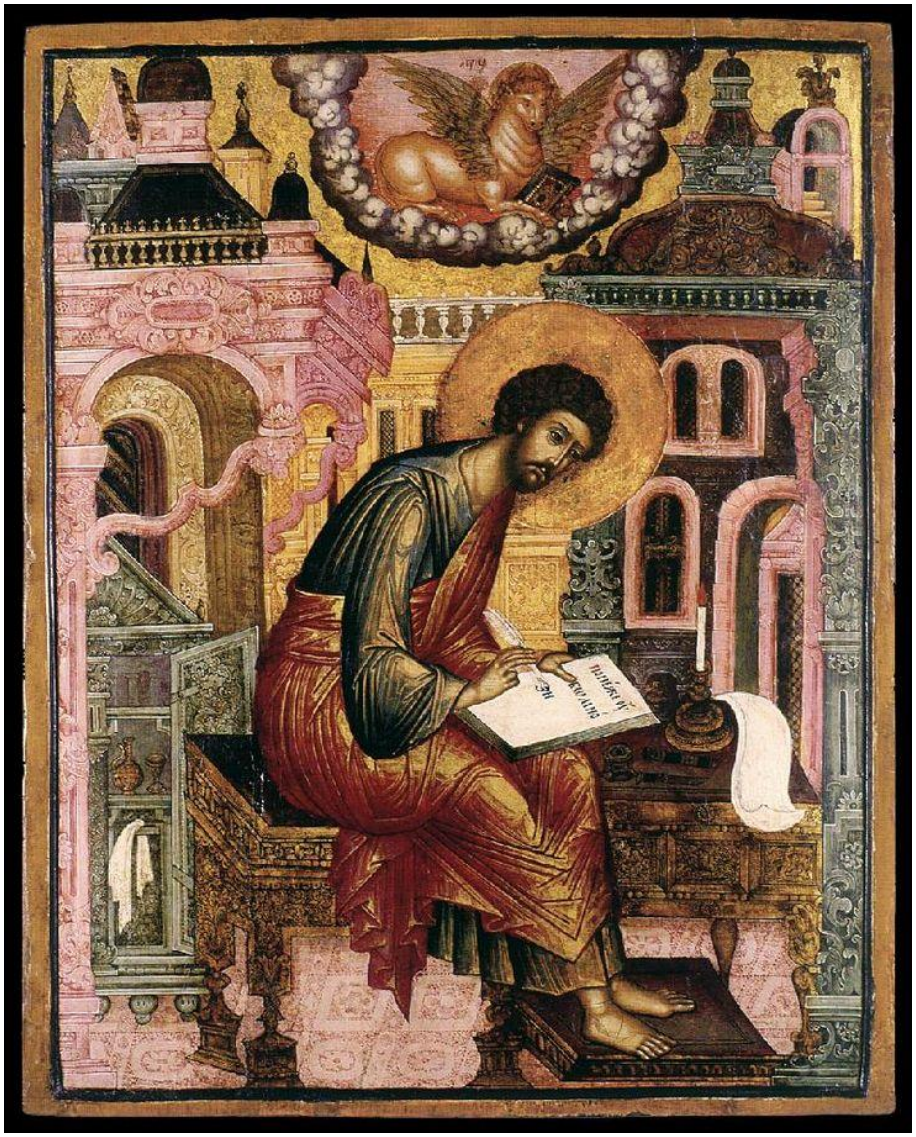

Evanjelium podľa Matúša

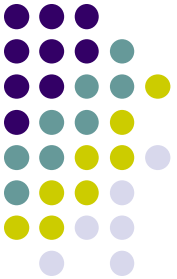

- *„Rodokmeň Ježiša Krista, syna Dávidovho, syna Abrahámovho.“* (Mt 1, 1)
- Grécky text uvádza: „Biblos geneseos Jesu Christu čo môžeme preložiť ako *„Kniha pôvodu Ježiša Krista...“* Autor evanjelia vybral za úvodné slová rovnaký názov, aký má vôbec prvá kniha Svätého písma – Kniha Genezis, čiže **Kniha pôvodu**. Môžeme za tým vidieť teologický a pedagogický úmysel. Evanjelista chce predstaviť Ježiša Krista ako nový začiatok ľudských dejín. Ako Kniha Genezis opisuje dejiny patriarchu Abraháma, teraz Matúšovo evanjelium podáva dejiny spásy jeho „syna“ Ježiša

Ježiš z Nazareta – Abrahámov a Dávidov syn

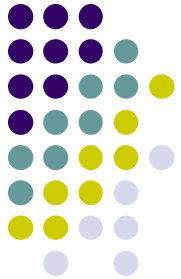

- Ježiš z Nazareta nie je synom Abraháma a Dávida v biologickom zmysle. Abrahám predsa stojí na začiatku rodokmeňa, Dávid uprostred a Ježiš v samom závere.
- Ježiš je ich synom čo do prisľúbení, ktoré Boh dal izraelskému národu.
- Ak autor evanjelia uviedol v nadpise Abraháma a Dávida, predpokladal, že adresátom budú dôverne známe nielen ich mená, ale aj ich príbehy, očakávania, prisľúbenia a viera. To potvrdzuje, že evanjelista pochádzal zo židovského prostredia, bolo mu známe židovské myslenie a zvyky a aj adresátom, ktorým píše evanjelium.

Rodokmeň a Jozefov sen

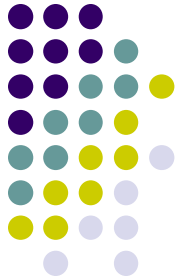

- Evanjelium podľa Matúša začína rodokmeňom Ježiša Krista, tzn. ľudským pôvodom Božieho Syna. Preto vo vyobrazovaní sa ako symbol evanjelistu Matúša používa ČLOVEK.
- Hneď nasledujúcou udalosťou sú Jozefove otázky ohľadom zázračného počatia Božieho Syna. Jozefovi sa vo sne zjavil Pánov anjel a uistil ho, že dieťa, ktoré nosí pod srdcom Panna Mária, je počaté z Ducha Svätého.
- Komunikácia Jozefa s anjelmi sa spomína aj pri úteku a návrate z Egypta. Preto ďalším symbolom Matúšovho evanjelia je ANJEL.

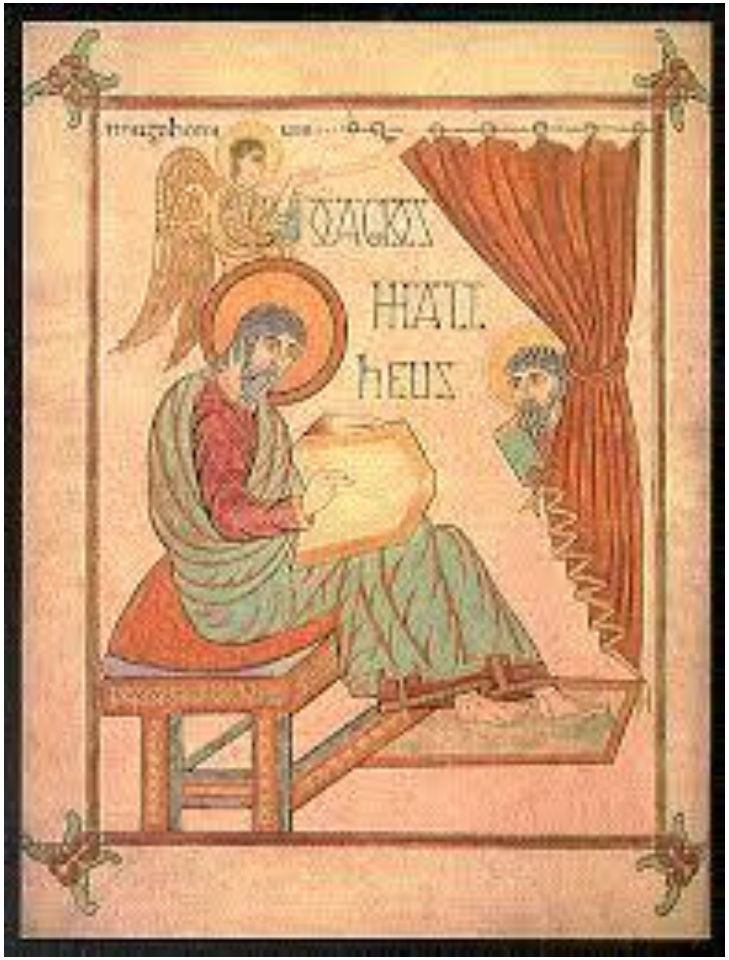

Ďakujem za pozornosť
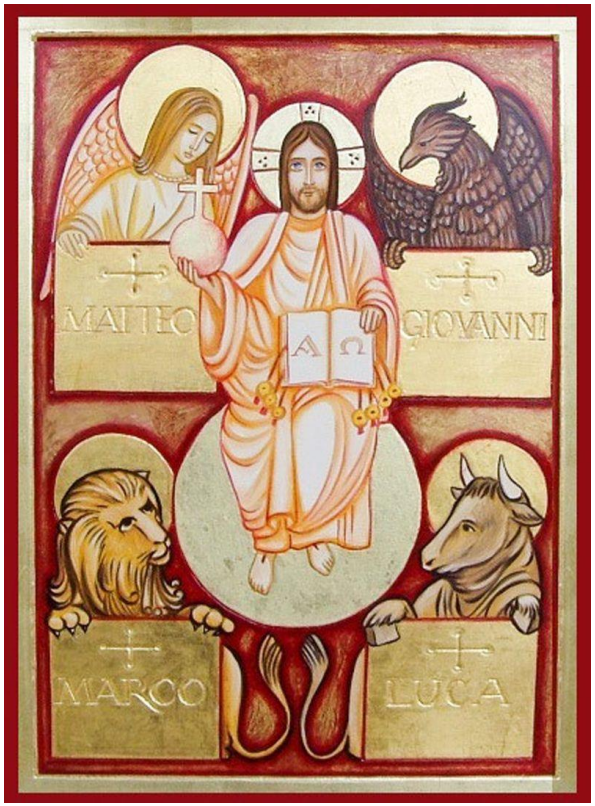
František Trstenský